

Vlaams
Parlement

stuk **2073** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 28 juni 2013 (2012-2013)

Voorstel van resolutie

van de dames Khadija Zamouri, Mieke Vogels, Veerle Heeren
en Michèle Hostekint, de heer Marc Hendrickx
en mevrouw Patricia De Waele

betreffende het ontwikkelen
van een gecoördineerde aanpak voor parken
en groene ruimten in de centrumsteden

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Dirk de Kort

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

de dames Caroline Bastiaens, Griet Coppé, Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heer Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de dames Mercedes Van Volcem, Khadija Zamouri;
mevrouw Else De Wachter, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Sonja Claes, de heer Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Patrick Janssens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

2073 (2012-2013) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

I. Toelichting	4
II. Algemene bespreking	5
III. Stemming	5
Bijlage: Commissiebespreking van het ingetrokken voorstel van resolutie 1751 (2012-2013) – Nr. 1	7

Op donderdag 27 juni 2013 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het voorstel van resolutie van de dames Khadija Zamouri, Mieke Vogels, Veerle Heeren en Michèle Hostekint, de heer Marc Hendrickx en mevrouw Patricia De Waele betreffende het ontwikkelen van een gecoördineerde aanpak voor parken en groene ruimten in de centrumsteden.

Dit voorstel van resolutie komt in de plaats van het voorstel van resolutie van de dames Khadija Zamouri en Mercedes Van Volcem, de heer Dirk Van Mechelen, de dames Ann Brusseel en Mieke Vogels en de heren Dirk Peeters en Filip Watteeuw betreffende het ontwikkelen van een gecoördineerde aanpak voor parken en groene ruimten in de centrumsteden (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1751/1), dat de indieners op 20 juni 2013 hebben ingetrokken. Aan het einde van de commissiebespreking van dat voorstel van resolutie zijn de indieners met andere commissieleden overeengekomen om samen een gewijzigd nieuw voorstel in te dienen.

Het verslag van de commissiebespreking op 17 januari 2013 van het oorspronkelijke voorstel van resolutie gaat als bijlage bij dit commissieverslag. De commissie heeft er op 27 juni voor geopteerd om het debat ten gronde niet over te doen en zich te beperken tot de nieuwe elementen.

I. TOELICHTING

Eerste indiener *Khadija Zamouri* legt uit dat het voorstel van resolutie de Vlaamse Regering ertoe wil bewegen dat zij de centrumsteden stimuleert om een algehele visie op hun groene ruimten en parken te ontwikkelen.

Voorts bevat het voorstel de aanbeveling aan de regering om in overleg met de centrumsteden zelf extra beleidsmaatregelen uit te werken om de bestaande instrumenten te actualiseren die de omvang, toegankelijkheid en bereikbaarheid van groene ruimten in die steden meten. De regering krijgt de opdracht om het communicatiebeleid van de centrumsteden over hun parken en groene ruimten te faciliteren. Bijzondere aandacht moet gaan naar de toegankelijkheid van dit groen voor mensen met een beperking.

In januari hebben sommige commissieleden bedenkingen geuit bij de creatie van een meetinstrument, en bij de toewijzing van een coördinerende rol aan de minister van Steden. Ze waren beducht voor de toevoeging van een redundant nieuw meetinstrument en voor toegenomen planlasten. Deze leden verkozen een betere afstemming van de bestaande meetinstrumenten boven de oprichting van nieuwe. Bovendien vallen bepaalde opdrachten die het oorspronkelijke voorstel van resolutie aan de minister van Steden zou toewijzen, al onder de bevoegdheid van andere ministers. De nodige afstemming met de functioneel bevoegde ministers is dan ook aangewezen.

Mevrouw Vogels heeft op 17 januari 2013 voorgesteld om het voorstel van resolutie aan te passen aan deze bedenkingen van de meerderheid. De commissieleden van de meerderheid hebben er vervolgens mee ingestemd om een gezamenlijk voorstel van resolutie op te stellen. Dit nieuwe voorstel van resolutie ligt nu voor, het oude hebben de indieners ingetrokken.

Mevrouw Zamouri dankt alle indieners en in het bijzonder mevrouw Vogels voor hun feedback en steun. Het voorstel van resolutie geeft aan dat alle partijen meer dan ooit belang hechten aan groen in de stad met het oog op een kwaliteitsvolle leefomgeving voor iedereen.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Jan Penris* merkt op dat niet de hele oppositie aan het voorstel van resolutie heeft mogen meewerken, daar dit voor de VB-fractie niet het geval was. Dat is het Vlaams Belang intussen gewoon. Maar aangezien de heer Penris initiatieven op hun inhoud beoordeelt en niet op hun vorm, zal ook hij het voorstel goedkeuren.

III. STEMMING

Het voorstel van resolutie betreffende het ontwikkelen van een gecoördineerde aanpak voor parken en groene ruimten in de centrumsteden wordt unaniem aangenomen met 12 stemmen.

Jan PENRIS,
voorzitter

Dirk DE KORT,
verslaggever

BIJLAGE:

Commissiebespreking van het ingetrokken voorstel van resolutie
1751 (2012-2013) – Nr. 1

Op donderdag 17 januari 2013 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het voorstel van resolutie van de dames Khadija Zamouri en Mercedes Van Volcem, de heer Dirk Van Mechelen, de dames Ann Brusseel en Mieke Vogels en de heren Dirk Peeters en Filip Watteeuw betreffende het ontwikkelen van een gecoördineerde aanpak voor parken en groene ruimten in de centrumsteden (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1751/1).

Toelichting

Het voorstel van resolutie vertrekt volgens eerste indiener *Khadija Zamouri* vanuit een bezorgdheid over de stadsparken. Zowel het Vlaamse regeerakkoord als de beleidsnota Leefmilieu tonen ambitie om de groene ruimte in de stad te stimuleren, en in de beleidsbrief Steden 2011-2012 luidt het: “De groenomgeving in dichte stedelijke gebieden optimaliseren blijft één van de uitgangspunten van stadsvernieuwing.”.

De Stadsmonitor 2011 wijst op tevredenheid over de aanwezigheid van stedelijk groen in het algemeen, maar ook op grote verschillen tussen steden onderling.

Parken definiëren is niet eenvoudig. Het Bosdecreet doet dit als volgt: “Parken zijn groene ruimten waar bij de aanleg, de inrichting en het beheer sociaalrecreatieve en/of esthetische overwegingen overheersen en waar gelijktijdig andere functies kunnen worden vervuld, zoals recreatieve, educatieve, economische, cultuurhistorische, landschappelijke, wetenschappelijke, ecologische, fauna- en florabeschermende en milieubeschermende functies. Zij bestaan naast open gedeelten, waaronder waterpartijen, grasvelden, bloemperken, wandelwegen en andere infrastructuren, uit een afwisseling van bosgedeelten en/of gedeelten begroeid met bomen, heesters en kruidachtige gewassen.”.

Het eerste hoofdstuk van het voorstel gaat ervan uit dat het Stedenfonds en Stadsvernieuwingfonds wel impulsen aanreiken om het groen in de steden te versterken, maar niet genoeg. Het is ook niet altijd duidelijk hoeveel middelen er nu echt naar groen in de steden gaan.

Ten tweede mangelt het aan een berekend overzicht van de evolutie van de hoeveelheid groen in onze steden, ondanks de steun vanuit het beleidsdomein Leefmilieu voor het project Groen in de Stad en de beheervisie van het Agentschap voor Natuur en Bos uit 2001 betreffende het beheer van parken en openbaar groen. Parken laten zich zo al moeilijk in cijfers vatten. Een wetenschappelijk gefundeerde inventaris van de parken die permanent wordt geactualiseerd, is al helemaal niet voorhanden.

Er is zeker behoefte aan groen in de stad. De stadsvlucht is gekeerd, maar jonge gezinnen trekken nog altijd weg uit de stad wegens een tekort aan groen en speelruimtes, naast andere motieven zoals te weinig betaalbaar wonen, kinderopvang en scholen.

Parken, bossen en groene ruimtes zijn een bittere noodzaak voor de gezondheid. Mensen die in een groene omgeving wonen, voelen zich niet alleen gezonder, ze zijn het ook. Dat heeft onderzoek afdoende aangetoond. De kans op een depressie ligt hoger in buurten met weinig groen dan in buurten met veel groen.

In onze almaar aanwassende steden zijn bepaalde parken aan renovatie toe, of zelfs aan een heel nieuwe inrichting, met aandacht voor de veranderende samenstelling en behoeften van de stadsbewoners – zonder dat dit het historische karakter van sommige parken mag aantasten. In verband met die historisch waardevolle parken in de centrumsteden is een landschapsatlas aangewezen.

Het zou een aandachtspunt moeten blijven om nieuwe parken te creëren en ze te ontsluiten, bijvoorbeeld op huidige vervallen sites. Daarvan bestaan inspirerende buitenlandse

voorbeelden. De Royal Parks in Londen – een stad die de commissie weldra bezoekt – beschikken over een waaier aan faciliteiten, waarvan de bezoeker al aan de ingang een overzicht aantreft.

Dit voorstel van resolutie vraagt de Vlaamse Regering dat zij de steden zou stimuleren om hun parken te renoveren en ontsluiten. Het is aan de overheid om financiële stimulansen te bieden. In dat verband horen Stedenfondsmiddelen niet alleen in het algemeen groen en parken te beogen, maar ook heel specifiek gericht te zijn op de aspecten toegankelijkheid, communicatie en veiligheid daarvan.

Het Agentschap Natuur en Bos heeft naar aanleiding van de Dag van het Park 2011 een Ideeënboek voor Groenere Steden en Gemeenten in Vlaanderen gepubliceerd. Een dergelijk ideeënboek over de vorm en de ontsluiting van parken zou de centrumsteden ertoe moeten aanzetten een integraal parkbeleid uit te tekenen op maat van bezoekers en omwonenden.

Mevrouw Zamouri pleit ten slotte voor een integratie van historische elementen in de realiteit van het heden. Het is perfect mogelijk een bestaand pad te herbestemmen tot loop- of skatepiste zonder het karakter van het park aan te tasten.

Algemene bespreking

Mevrouw *Mieke Vogels* wijst op de wetenschappelijke consensus over het belang van groen voor zowel het persoonlijke welbevinden van de mens als de kwaliteit van de lucht. Het commissielid verwacht dan ook dat het voorliggende voorstel unaniem zal worden goedgekeurd.

Helaas krijgen parken het als zachte bestemmingen steevast moeilijk in de concurrentie met bijvoorbeeld projectontwikkeling. De bevolking in de centrumsteden neemt toe, terwijl de parken er onder druk komen.

Het parlement moet de regering ertoe bewegen een instrument te ontwikkelen dat nagaat of haar theoretische verklaringen wel overeenstemmen met de reële evoluties. De teleurstellende resultaten van het Genop geven aan dat zoiets niet altijd het geval is. Van de door de regering geplande stadsbossen is al evenmin veel gerealiseerd.

Er is nood aan visieontwikkeling over de parken en groenvoorzieningen van de 21ste eeuw. Oude stadsparken zijn aan een nieuwe invulling toe, maar met behoud van hun landschappelijke en historische waarde. Ook mevrouw Vogels verwijst naar het boek van Natuur en Bos en naar de buitenlandse voorbeelden die onder andere daarin te vinden zijn.

Volkstuinen zijn belangrijk om stadsmensen de natuur te laten beleven. Op steeds meer plaatsen is sprake van stadslandbouw. Dergelijke mogelijkheden komen het sociale buurt-netwerk alleen maar ten goede.

Voorts is er de ecologische waarde van aanplantingen in parken en openbare groendomeinen. Zo is wetenschappelijk bewezen dat bijen er in steden beter aan toe zijn dan op het platteland.

Met andere woorden zijn er argumenten in overvloed om in de steden van de toekomst het groen de nodige ruimte te blijven bieden en de passieve groenbeleving te garanderen.

Voor mevrouw *Michèle Hostekint* is de stimulering van stadsgroen zonder meer een eerbare doelstelling, maar bij de concrete uitwerking daarvan in dit voorstel van resolutie heeft het commissielid enkele bedenkingen. Meetinstrumenten bestaan nu al in dit verband, dus

is het niet aangewezen om er nog meer in het leven te roepen. Zo inventariseert de meting van het ‘lage groen’ in het kader van de Boswijzer alle groen dat buiten de categorieën bos of landbouw valt. Voorts zijn er een databank Parkinventaris en een stedelijk groenplan.

Bovendien verlangt dit voorstel van de minister van Steden dat zij het beleid betreffende groen in de stad coördineert, terwijl de minister van Leefmilieu daar functioneel voor bevoegd is. De minister van Steden heeft weliswaar een stimulerende en faciliterende rol te spelen, maar de vragen uit het voorliggende voorstel hadden eigenlijk tot de minister van Leefmilieu gericht moeten zijn.

Mevrouw *Veerle Heeren* beaamt dat iedereen meer groen en stadsparken genegen is. De vele parken in Vlaanderen bewijzen trouwens dat ook vroegere bewindslieden hier belang aan hebben gehecht. De jongste jaren is het thema weer vol in de belangstelling van de Vlaamse Regering gekomen. Het ViA-onderdeel (ViA: Vlaanderen in Actie) ‘Een Groen en Dynamisch Stedengewest’ schuift het als een kernthema naar voren, net als verschillende beleidsbrieven. Voorts verwijst het commissielid naar initiatieven van het Agentschap Natuur en Bos en Team Stedenbeleid, en naar de kennisuitwisseling over het innoverende ruimte- en groenbeleid in Maastricht.

Wat het voorgestelde nieuwe meetinstrument betreft, merkt mevrouw Heeren op dat Vlaanderen, naast de metingen door de steden zelf, al beschikt over de Stadsmonitor en initiatieven in het kader van het Stedenfonds, het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Aan een nieuw instrument is er geen behoefte.

In verband met het voorstel om de minister van Steden de coördinatie op het vlak van stedelijk groen en parken op zich te nemen, wijst mevrouw Heeren erop dat die minister nu al beschikt over de horizontale bevoegdheid om alle aspecten van het Vlaamse beleid met impact op de centrumsteden te coördineren.

De heer *Wim Wienen* noemt het voorliggende voorstel interessant en stimulerend, hoewel het toewijzen van een coördinerende rol aan de minister niet mag botsen met de autonomie van steden om zelf projecten uit te voeren. Sommige steden hebben wel degelijk aandacht voor meer groen en meer zuurstof voor dichtbevolkte wijken. Andere steden blijven op dat vlak inderdaad achter.

In verband met het voorstel om historische parken te herdenken zonder ze aan te tasten, pleit de heer Wienen voor grote behoedzaamheid.

Een bijkomend meetinstrument vindt hij geen overbodige luxe. De bestaande meetinstrumenten voldoen niet. De heer Wienen staat dan ook niet negatief tegenover dit voorstel van resolutie.

Voor mevrouw *Patricia De Waele* is het essentieel dat er in steden toegang is tot groen. Het lokale bestuursniveau is echter het best geplaatst om een goed evenwicht te realiseren tussen de diverse functies van de steden. Zo beschikt Gent al over een parkenplan. Dergelijke plannen kunnen misschien als voorbeeld dienen.

Steden nemen dus al heel wat initiatief, maar de regering kan ervoor zorgen dat ze beter weten hoe ze met hun streven naar meer groen kunnen omgaan.

Bij dit soort initiatieven komt het erop aan de subsidiariteit niet in het gedrang te brengen, maar in dit specifieke voorstel van resolutie is dat blijkbaar ook niet het geval.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* hoopt dat de meerderheid het voorstel mee zal goedkeuren of er minstens rekening mee zal houden.

Vroeger lag de focus van stadsvernieuwing vooral op de sanering van stadskankers of de heraanleg van stationsomgevingen. Ook de aanwezigheid van groen op maximaal 400 meter is echter een belangrijke factor voor de leefbaarheid van een stad. De ene stad beschikt van nature over groene ruimte, de andere moet zich daar wat meer inspanningen voor getroosten.

Stadsvernieuwing hoeft niet noodzakelijk alleen om gebouwen gaan. Er zou ook financiering mogelijk moeten zijn voor de aanleg van verkeerstunnels om boven de grond plaats te maken voor parken. Verschillende steden hebben plannen in die richting. Het Gentse bestuursakkoord is daarvan alvast een voorbeeld. De lokale overheid heeft inderdaad zelf een belangrijke rol te spelen, maar daarnaast is ook een Vlaams stedenbeleid nodig als voortrekker en stimulator.

De plannen van de stad Mechelen strekken tot een collectivisering van het groen. De open ruimte binnen een project voor sociale huisvesting zou openbaar domein worden, waardoor de stad het onderhoud voor haar rekening neemt en de kosten niet langer bij de bewoners terechtkomen. Ook de betaalbaarheid van het wonen is daarmee gebaat.

Mevrouw Van Volcem ziet in Vlaanderen een draagvlak voor dit voorstel van resolutie en rekent op een unanieme goedkeuring. Als de CD&V een stadspartij wil zijn, moet ze een voortrekkersrol aandurven.

Mevrouw *Griet Coppé* maakt mevrouw Van Volcem erop attent dat mevrouw Heeren al heeft aangegeven dat niemand tegen groen kan zijn. De CD&V bestuurt trouwens mee in heel wat centrumsteden en hecht daarbij veel belang aan de aanwezigheid van groen.

Mevrouw *Mieke Vogels* benadrukt dat dit voorstel van resolutie de steden geen verplichtingen wil opleggen, zoals mevrouw De Waele lijkt te denken. Het is de bedoeling om de steden met behulp van cijfermateriaal een spiegel voor te houden en goede ideeën aan te reiken. De steden en gemeenten blijven echter ten volle bevoegd voor de uitwerking daarvan.

Op de opmerking van de heer Wienen antwoordt een van de indieners dat parken ontworpen zijn door een landschapsarchitect. Daarom moet het basisplan worden behouden, al kan de beplanting ter wille van de veiligheid wel wat doorzichtiger worden gemaakt. Het beheersplan voor het Rivierenhof impliceert bijvoorbeeld dat de sportaccommodatie naar de rand van het park zou worden verplaatst. Zo kan de basisstructuur van het park beter worden gerespecteerd en kan de sportinfrastructuur op een veiliger locatie komen.

Blijkbaar is niemand tegen groen, maar vinden sommigen toch allerlei redenen om een constructief voorstel van resolutie niet goed te keuren. Mevrouw Hostekint motiveert dit door te verwijzen naar bestaande initiatieven. Maar door deze initiatieven te integreren in het hier voorgestelde meetinstrument hoeft dit laatste niet eens veel te kosten. Het instrument moet toelaten om de evolutie van de groene oppervlakten in de steden doorheen de tijd te meten. Daarop hebben we nu geen zicht. Mits een amendement in de zin van “de bestaande instrumenten samen te bundelen tot een meetinstrument” moeten de bezwaren van de meerderheid toch zijn opgelost en staat niets een goedkeuring in de weg?

Wat de rolverdeling tussen ministers betreft, is een resolutie altijd gericht tot de Vlaamse Regering, niet tot een bepaalde minister. Maar indien gewenst valt ook dat bezwaar op te lossen met een amendement, namelijk: “dat de minister voor Stedenbeleid, in samenwerking met de minister voor Leefmilieu, de coördinatie op zich zou nemen voor de resolutie betreffende de centrumsteden”.

Ook buiten de centrumsteden liggen heel wat nuttige en waardevolle parken, maar gezien de demografische ontwikkeling in de centrumsteden hebben de indieners hun voorstel op hen gefocust.

Mevrouw *Khadija Zamouri* is net als mevrouw Vogels bereid om de tekst van dit voorstel van resolutie aan te passen.

De eerste indiener heeft haar voorstel geïnspireerd op haar persoonlijke ervaringen met het Brusselse Elisabethpark. Nogal wat jonge gezinnen verhuizen uit die omgeving naar de Vlaamse Rand omdat hun kinderen niet veilig buiten kunnen spelen. Wie zich die verhuis niet kan veroorloven, moet dan maar leren leven met de bestaande situatie.

Voor het Elisabethpark zijn zowel de gemeenten Koekelberg en Jette als Brussels minister Evelyne Huytebroeck bevoegd. Voor het parkenbeleid wil mevrouw Zamouri een coördinerende instantie aanduiden. Ze zou het jammer vinden als dit voorstel van resolutie het niet zou halen omwille van enkele opmerkingen over het meetinstrument.

Mevrouw *Michèle Hostekint* deelt mee dat de sp.a-fractie de uitgangspunten van het voorliggende voorstel genegen is, maar niet bereid is om de regering een resolutie op te leggen die in de praktijk niet zou werken. Wel zal ze graag ingaan op de suggestie van mevrouw Vogels om wijzigingen aan te brengen. Het commissielid stelt voor dat meerderheid en oppositie samen een nieuwe tekst opstellen, die voor iedereen aanvaardbaar is.

De heer *Marc Hendrickx* steunt die werkwijze. Ook de N-VA kan akkoord gaan met vele elementen uit dit voorstel van resolutie. Daarom zou de heer Hendrickx de stemming liefst uitgesteld zien in afwachting van een nieuwe tekst. Volgens mevrouw *Veerle Heeren* deelt de CD&V die zienswijze.

Intrekking

De indieners gaan akkoord met de werkwijze die de meerderheidsfracties suggereren en besluiten om het voorstel van resolutie niet in zijn huidige vorm ter stemming voor te leggen.